נד:

בגדו של אדם הראשון. שהיו חקוקות בו כל מין חיה ובהמה והוא

מתקיים: שיסרית. שאל"כ הקרובים

היו מלניעין אותו ורואין את לערן

תמיד לפניהם: ועל התבוחה שתרהב.

שאל"כ היו בעלי בתים מאלרין אותה

ומביאין רעבון לעולס 0: בותנר׳

ובכל מקום. בין נהגו בין לא נהגו:

תלמידי הכמים בטלין. ממלאכה

אותו היום: רבן שמעון כו'. ולא

אמרינן מיחזי כיוהרא ואם רגה ליבטל רשאי: גבו' אין שענים

ליבור בבבל. הואיל ואין לריכין

לגשמים אם גוזרין על דבר אחר

אין חומר תענית ליבור נוהג בו

לאכול מבעוד יום וליאסר במלאכה

ושאר חומרי האמורים שסיי: בין

י ובמלאכה דמחמירין על ספיקו

כדאמרינן בתענית ליבור ושמואל

קא משוי ט׳ באב כתענית ליבור:

מבעוד יום למעוטי מאי לאו למעוטי

בין השמשות. ספק: לא למעוטי משחשכה. ודאי אבל על ספיקו לא

מחמרינן: אין בין ע' באב ליוה"כ.

לכתחילה קאמר אבל דאיעבד טובא

איכא זה כרת וזה איסור בעלמא:

דרב שישה לקמן: לקביעה דירחה.

לעשות שני ימים כי מספקא לן אם

עברו ב"ד חדש שעבר אי לא: מאי

לאו. לאכילת בין השמשות: לא

למלחכה. של יום עלמו משתחשך

ואשמעי׳ דבתענית ליבור אסור ובט׳

בחב שרי: וחפילו לר׳ שמעון. לחו

למיסר אתא אלא אם ירצה מי שאינו

תלמיד חכם לעשות עצמו כתלמיד

חכם וליבטל במקום העושין רשאי

ולא חיישינן דילמא מיחזי כיוהרא:

לתפלת נעילה. שבתענית ליבור היו

מתפללין תפלת נעילה כדתנן בפ׳

בתרא דתענית (דף כו.) בג' פרקים

בשנה כהנים נושאים כפיהן ד׳

פעמים ביום שחרית ומוסף ומנחה

ונעילה ואלו הן ג' פרקים תעניות

ומעמדות ויוה"כ: והאמר ר' יוחכן.

במסכת ברכות דאין בתפלה יתירה

משום ברכה לבטלה: המם דחובה.

בתענית לבור חובה מדרבנן ובתשעה

באב אשמועינן דלאו חובה הוא ומ"מ

אם בא להתפלל כל ימות השנה מותר

ולוחי: לעשרים וחרבעה. דתנן

במסכת תענית (דף טו.) שמוסיפין

בתענית ליבור שש ברכות על שמונה עשרה: רב פפא אמר.

לעולם כדסלקא דעתין מעיקרא

השמשות שלו אסור.

באכילה

מא א ב מיי׳ פ״ה מהל׳ תענית הל' י סמג עשין מד"ס ג טוש"ע או" סי׳ תקנד סעיף כב: ג ומיי׳ פ״ג מהל׳ תענית מקסח ס"ון: מקסח קיין. מב ד מיי פ״ה מהלי תענית הל״י טוש״ע

שם מעיף ה: בג ה מיי׳ שם הלכה ז וסמג שם טוש״ע מו״ח סי׳ תקנג סעיף ב: ו וטוש"ע או"ח סי׳ תקנד

סעי׳ ז]: ז [מיי׳ פ״ג מהלי תענית הלי ד טוש״ע או״ח סי׳ מקעה סעי' גן:

הגהות הב"ח (ה) גם' לכל דבריהם זה ווה שוין:

גליון הש"ם גמ' בח"ש שלו מותר. עיין עירובין מא ע"א תד"ה אי אתם מודים:

רבינו חננאל ת׳׳ר שבעה דברים מכוסין מבני אדם. יום מיתה ויום נחמה ועומק הדין אדם יודע מה של חברו [ואין בלבו ---אדם יודע במה משתכר] תבוא ומלכות חייבת מתי תכלה. ת״ר שלשה דברים עלו במחשבה ליבראות, ואילו לא עלו דיו הוא מיטלר וישתכח מן הלב והתבואה ויש אומרים שתרקב, ויש אומרים אף על המטבע שיצא. מתני׳ מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין כו׳. אמר שמואל אלא תשעה באב בלבד, ופריש דסבר שמואל אחד תענית צבור ואחד תשעה באב ביה״ש שלו מותר ואינן אסורין אלא ליה אין בין תשעה באב ליום הכפורים אלא שיום הכפורים ספיקו אסור ותשעה באב ספיקו מותר, כלומר אם מסתפק לד מתי נקבע החדש אתה תופס מספק שני ימים יום כפור, ולא שני ימים תשעה באב. וכדאמר עוברות ומניקות. מתענות ומשלימוח הכפורים, ובין השמשות שלו אסור, וכן אמרו משמא דר׳ יוחנן. י. ל)והאלהים לא אמרה הכי, . פירוש בשבועה לא אמרה יוחנן ורבא אמרה עליו ייבא אמרה עליו כך. ואקשינן ומי אמר ר' יוחוי ---יוחנן הכי, והאמר אינו כתענית צבור, מאי ודחי רבא לא למלאכה מותר. ואקשינן למלאכה הא תנינא לה מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין, דאי ס"ד איסורא היכא דנהגו במקום איסורא מי שבקינז להו, אלא מאי אין תשי

אין תענית ציבור בבבל אלא תשעה באב. פ״ה לאכול מכעוד יום ולאסור במלאכה ושאר חומרי האמורים שם וא"ת משעה באב מי הוי כתענית ליבור לאסור במלאכה וי"ל דה"ק אין תענית ליבור (שם 1). ואני שמעתי בגדיו של אדם הראשון היינו כתנות עורש שהיו בבבל אפילו במקום שלא נהגו לעשות מלאכה: ארץ בין תשעה באב

ליום הכפורים. הא דלא חשיב מלאכה שמותר בתשעה באב במקום שנהגו נראה לר"י משום דבסיפא מסיק לה לשריותה דמלחכה גבי חין בין ט׳ באב לתענית ליבור והא דלא חשיב תפילת נעילה דליתא בט' באב כדלקמן משום דבברייתא לא איירי במידי דאיסור והיתר: . તેરત לאן דשרי בין השמשות דידיה. תימה לר"י אמאי קתני גבי יוה"כ ספיקו הא אפילו ודאי יום אסור דתוספת יוה"כ דאורייתא ותירץ דנקט ספיקו לאשמועינן באב אפילו ספיקו מותרש: . לבט׳ לקביעא דירחא. אין לפרש כגון בני בבל שחין יודעים מתי הוקבע החודש בא"י

שהיו לריכים לעשות יוה"כ שני ימים דבהדיא אמר בסוף פ"ק דר"ה (דף כה.) שחין עושין חלה יום חחד חלה ה"פ ספיקו אסור אם מסתפק אפילו בח"י מתי הוהבע החודש כגוו שמהלך במדבר עושה ב' ימים כדין כל ספיקות דאורייתא דאזלינן לחומרא הקשה רשב"א דמשמע לקביעא דירחא הן חלוקין הא לכל דבריהן שוין והא יום הכפורים תוספתו אסור וט׳ באב תוספתו מותר ותירך ר"י דלא מיירי אלא בדברים דשייכי בתענית עלמו: והאמר ר' יוחנן ולואי שיתפלל

בל היום. אע"ג דר׳ יוחנן איירי דוקא בספק לא התפלל אבל ודאי התפלל אסור להתפללא כדמוכח במי שמתו (ברכות כא.) דקאמר ספק התפלל ספק לא התפלל אל יתפלל ור' יוחנן אמר ולואי שיתפלל כל היום וקאמר אם התפלל ומלא ליבור מתפללין אם יכול לחדש דבר בתפלתו יחזור ויתפלל ואם לאו אל יתפלל^ב מ"מ פריך שפיר כיון דר' יוחנן על הספק מחייב להתפלל א"כ בתשעה באב דדמי לתענית ליבור בכמה דברים ובתענית ליבור איכא תפלת נעילה בט' באב נמי יתפלל ומשני התם חובה והכא רשות פי׳ לא לגמרי רשות אלא לאו חובה הוי אלא מצוה מיהא איכא^ג:

בגדו של אדם הראשון ת"ר שבעה דברים מכוסים מבני אדם אלו הן יום המיתה ויום הנחמה ועומק הדין ואין אדם יודע מה בלבו של חבירו ואין אדם יודע במה משתכר ומלכות בית דוד מתי תחזור ומלכות חייבת מתי תכלהס ת"ר ג' דברים עלו במחשבה ליבראות ואם לא עלו דין הוא שיעלו על המת שיסריח ועל המת שישתכח מן הלב ועל התבואה שתרקב וי"א על המטבע שיצא: מתני יימקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה אין עושין ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים רשב"ג אומר ילעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם: גמ' אמר שמואל סגאין תענית ציבור בבבל אלא תשעה באב בלבד למימרא דסבר שמואל ם' באב ביז השמשות שלו אסור והאמר שמואל תשעה באב •בין השמשות שלו מותר וכי תימא קסבר שמואל כל תענית ציבור בין השמשות שלו מותר והאנן סתנן אוכלין ושותין מבעוד יום למעומי מאי לאו למעומי בין השמשות לא למעומי משחשיכה נימא מסייע ליה אין בין תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי ספיקו מותר לאו בין השמשות לא כדאמר רב שישא בריה דרב אידי לקביעא דירחא הכא נמי לקביעא דירחא דרש רבא יעוברות ומניקות מתענות ומשלימות בו כדרך שמתענות ומשלימות ביום הכיפורים יובין השמשות שלו אסור וכן אמרו משמיה דר' יוחנן ומי אמר ר' יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן תשעה באב אינו כתענית ציבור מאי לאו לבין השמשות לא למלאכה מלאכה תנינא מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב עושין ובמקום שנהגו שלא לעשות אין עושין ואפילו רשב"ג לא אמר אלא דכי יתיב ולא עביד לא מיחזי כיוהרא אבל מיסר לא אסר אלא מאי אינו כתענית ציבור לתפילת נעילה והאמר ר' יוחנן יולואי שיתפלל אדם יוהולך כל היום כולו התם חובה הכא רשות ואיבעית אימא מאי אינו כתענית ציבור לעשרים וארבעה רב פפא אמר מאי אינו

כתענית ציבור אינו כראשונות אלא כאחרונות ואסורה מיתיבי אין בין תשעה באב ליום הכיפורים אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר מאי ספיקו מותר לאו בין השמשות שלו אמר רב שישא בריה דרב אידי לא לקביעא דירחא הא לכל (6) דברים זה וזה שוין מסייע לרבי אלעזר דא"ר אלעזר אסור לו לאדם שיושים אצבעו במים בתשעה באב כדרך שאסור להושים אצבעו ביום הכיפורים מיתיבי אין בין תשעה באב לתענית ציבור אלא שזה אסור בעשיית מלאכה וזה מותר בעשיית מלאכה במקום שנהגו הא לכל דבריהם זה וזה שוין ואילו גבי תענית ציבור תניא ייכשאמרו יאסור ברחיצה לא אמרו אלא כל גופו אבל פניו ידיו ורגליו לא א"ר פפא

דאינו כתענית ליבור דאמר לבין תנא השמשות קאמר ולא תקשי לרבי יוחנן קמייתא דהאי דקאמר אינו כתענית ציבור לחומרא קאמר והכי קאמר אינו כשלש ראשונות שמותר בין השמשות שלהן כדתנן בהו במענית 🗓 אוכלין ושותין משחשיכה אלא כאחרונות דתנן בהו® אוכלין ושותין מבעוד יום: **לאו בין השמשות**. וקשיא לרבא ולרבי יותנן דאמרי בין השמשות שלו אסור: **הא לכל דבריהן זה וזה שוין.** מילתא באנפי נפשה היא ודייק לה ממתניתין דלעיל דקתני אין בין משעה באב ליום הכפורים שיהא מותר לכתחלה בזה מה שאסור בזה אלא שזה ספיקו אסור וזה ספיקו מותר: אין בין סענים ליבור לחשעה באב. קס"ד בין להקל בין להחמיר אלמא לא חמיר תשעה באב מתענית ליבור ובתענית ליבור תניא דפניו ידיו ורגליו מותר:

מי מפלט, בשל מקר בשלה פרשה ה, ב) [בס"ה: תפול], ג) [תענית ל: ברכות נמסר לנמרוד על כן יאמר כנמרוד גבור ליד (בראשית י) ועשו הרגו ין:ן, ד) תענית יא: וע"ש, מנונה יד: ו) דרכות לו: ויום הנחמה. של כל אדם מתי דהכא ליתאן, **ה**) ומ"ה טו: יתנחם מדאגתו: ועומק הדין. הרוב מענית יג.], ט) [גי׳ רש״ש אור], י) [מלאכי א], כ) עי׳ הגהות רש״ל, ט ס״א טועים בו. אי נמי עומק הדין העתיד: מלכות חייבת. רומי שכתוב בהי גבול מל החנובנו שנית דחל"ר במה היו עניים מתפרנסי׳ שאין להם עבודת שדה רשעה ורשעה היינו חייבת י: עלו במחשבה. ונתקיימו: ואם לא עלו דין באן כאט עפורת שויט וכרס:, מ) [תענית יב:], נ) [עי' רש"י דתענית יג. ד"ה כשאמרו כו' והמ"א הוא שיעלו. דאל"כ לא היה אדם

מוסף תוספות א. והכא היינו ודאי התפלל. מוס' ר"פ. ב. ולא פליג עלה ר' תוס׳ הרא״ש. יוחנן. ג. כמו בספק התפלל.

סי׳ תקנד ס״ק כג הניחו

ע) וועי׳ מוס׳ כ״ה ט. ד״ה

ורבי עקיבא],

בל"ע], ס) [תענית

רבינו חננאל (המשר) י. ופרקינן הכא דאמר ולואי צבור תפלת נעילה חובה. וכי אתא ואיצטריך למימר . ות״בו אינו כתענית ציבור. למיפטריה מתפילת חובה קאתא. איבעית אימא מיפטריה מכ״ד ברכות. ופירק רב פפא פירוק אחר אליבא דרבא אינו כתענית ציבור כתעניות הראשונות דקילו, כדתנז . ובין השמשות שלו אסור. ומותבינן על רבא מהא, אין בין ט' באב ליוה"כ אלא שיוה׳׳כ ספקו אסור וט׳ . באב ספקו מותר. מאי לאו מותר. ודחי רב שישא מאי ספקו קביעא דירחא, שיוה״כ תופס שני ימים וט׳ באב יום אחד. דייקינן . מינה מדקתני אין ביניו אלא כך וכך, הא לכל דבריהם ט' באב ויוה"כ שוין, מסייע ליה לר׳ אלעזר דאמר אסור לאדם להושיט אצבעו במים בט׳ באב כדרך שאסור להושיט איז ביז תשעה באב לתענית צבור אלא שתענית צבור בעשיית מלאכה ומפורש בתענית פ"ק. ווז' ראר מוחר רטשיי לעשות מלאכה. דייקינו מיוה הא לכל דרריהת זה צבור תניא כשאמרו אסור ררחיטה לא אמרו אלא ורגליו מותר. והנה הקיש ט׳ באב לתענית צבור, מה תענית צבור פניו ידיו ורגליו מותר, אף ט' באב אצבעו במים. ופרקינן תנא חומרי חומרי קתני, פי׳ תנא אין בין ט׳ באב ליום הכפורים אלא חמור יום באב ספקו מותר כדאמרן, י. וכן עוד שנה חמור תעויח צבור אסור במלאכה וט׳ באב מותר במקום שנהגו, ויש עוד חומר לט' באב

נעילה. כלומר איז מתפלליז תפילה בתשעה באב. ומאי איכפת לז והא אמר ר׳ יוחנז ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו. מתענית צבור. בט׳ באב אסור אפילו ברחיצת פניו ידיו ורגליו. ובתענית צבור איז אסור אל כל גופו. אבל פניו ידיו ורגליו מותר.